327866 ـ ئىككى نامازنى جۈغلاپ بىر ۋاقىتتا ئوقۇشنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا

سۇئال

يامغۇر، سوغۇق ۋە شامال-شىۋىرغانلىق ھاۋا سەۋەبىدىن ئىككى نامازنى جۈغلاپ ئوقۇشنىڭ ھۆكمى قانداق بولىدۇ؟، ئەسىر نامىزىنى جۇمە نامىزى بىلەن بىرگە جۈپلەپ ئوقۇشنىڭ ھۆكمىچۇ؟، جۇمە كۈنىدە جۇمە نامىزى بىلەن ئەسىر نامىزىنى جۈغلاپ ئوقۇشنىڭ توغرا بولمايدىغانلىقى، بۈنىڭدا نامازنى جۈغلاپ ئوقۇشنىڭ شەرتى ئەمەلىيەشمىگەنلىكىنى بىلگەن كىشى بىرىنچى سەپتىن چىكىنىپ چىقىپ كېتەمدۇ ياكى ئولتۇرۇپ تۇرامدۇ؟، ئەگەر ئۇ كىشى نەپلە نىيىتى بىلەن ناماز ئوقۇسىمۇ جۈغلاپ ئوقۇغان كىشىگە ئىقتىدا قىلىپ قىلىشتىن ئەنسىرەيدۇ؟. سىنىڭ بۇ ئىشىڭ پىتنە پەيدا قىلىدۇ دېگەن كىشىگە قانداق رەددىيە بېرىدۇ؟.

سوغۇق بولدى، يامغۇر ياغىدۇ ياكى ياغدى دېگەننى سەۋەپ قىلىپ پېشىن نامىزى بىلەن ئەسىر نامىزىنى جۈغلاپ ئوقۇش توغرا بولامدۇ؟. يەنى پېشىن بىلەن ئەسىرنى شافىئى مەزھەپ شەرتىگە كۆرە، شام بىلەن خۇپتەننى مالىكى مەزھەپ قارىشىغا كۆرە جۈغلاپ ئوقۇش توغرا بولامدۇ؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلى جاۋاپ

بىرىنچى: قار، يامغۇر، بوران-شىۋىرغانلاردا پېشىن بىلەن ئەسىرنى، شام بىلەن خۇپتەننى جۈغلاپ بىرگە ئوقۇش توغرا بولىدۇ.

بۇ توغرىدا 216525 ـ 147381 ـ سوئاللارنىڭ جاۋابىغا قارالسۇن.

ئىككىنچى: جۇمە بىلەن ئەسىر نامىزىنى جۈغلاپ بىرگە ئوقۇش توغرا بولمايدۇ.

ئەسىرنى جۇمە نامىزى بىلەن بىرگە ئوقۇش توغرا بولمايدۇ، چۈنكى ئىككى نامازنى جۈغلاپ ئوقۇش بولسا پېشىن بىلەن ئەسىرنى جۈغلاشقا بولىدۇ. جۇمە نامىزى بولسا، پېشىن نامىزى بولماستىن ئۆز ئالدىغا مۇستەقىل بىر پەرزدۇر.

بۇ ھەنبەلى مەزھىپىنىڭ قارىشى بولۇپ، تور بەتتىمۇ مۇشۇ بويۇنچە پەتىۋا بېرىدۇ. بۇ ھەقتە26198 ـ نومۇرلۇق سۇئالنىڭ جاۋابىغا قارالسۇن.

مۇشۇنىڭغا كۆرە، مەسچىتنىڭ جامائەتلىرى جۈمە نامىزى بىلەن ئەسىر نامىزىنى بىرگە ئوقۇسا، سىز ئۇلار بىلەن بىرگە ئوقۇماڭ، بەلكى مەسچىتتىن چىقىپ كېتىڭ، بۇنداق قىلىش پىتنە پەيدا قىلغانلىق بولمايدۇ، سىز ئىككى نامازنى بۇ شەكىلدە جۇغلاپ ئوقۇشنى توغرا ئەمەس دېگەن كىشىنىڭ سۆزىنى تۇتۇپ ياخشى قىپسىز.

ئۇچىنچى: يامغۇر يېغىش ئېھتىماللىقى كۈچلۈك بولغاندا ئىككى نامازنى جۇغلاش.

يامغۇر يېغىش ئېھتىماللىقى بولغاندا پېشىن بىلەن ئەسىرنىڭ ياكى شام بىلەن خۇپتەنىنىڭ ئارىسىنى جۇغلاپ بىرگە ئوقۇشقا بولمايدۇ، لېكىن كۈچلۈك بوران، شۇرغان بولسا ئۇ ۋاقىتتا دۇرۇس بولىدۇ.

شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: " توغرا بولغىنى، كىشىلەرگە قىينىچىلىق بولىدىغان كۈچلۈك سوغۇق شامال ياكى شۇرغان بولسا بۇ جۈمە نامىزى ۋە جامائەت نامىزىنى تەرك قىلىشقا ئۇزۇر بولىدۇ، بۇنىڭدىن يېتىدىغان ئەزىيەت يامغۇردىن يېتىدىغان ئەزىيەتتىن زىيادە بولىدۇ، بۇ ئىككىسىنىڭ ئارىسىنى سېلىشتۇرغان كىشى بىلىدۇ، بۇنىڭ بىلەن تۇرۇقلۇق، سوغۇقتا يەنە بىر قىينىچىلىق قېتىلىدۇ، ئۇ بولسىمۇ، سوغۇقتا كىچىك تەرەت كۆپراق بولىدۇ، بۇ ئىنسانىنى چارچىتىپ قويىدۇ، تاھارەت ئالسا ھاۋا سوغۇق بولغانلىقى ئۈچۈن تاھارەت ئېلىش قېيىن بولىدۇ، بولۇپمۇ ئىلگىرىكى دەۋرلەردە ھازىرقىدەك توك ياكى گاز بىلەن سۇ ئىستىدىغان جىھازلار يوق، سۇ بەك سوغۇق قىينىچىلىق كۆپ ئىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز دەيمىزكى، نامازنى جۇغلاپ ئوقۇشتىكى ئىللەت ـ سەۋەپ قىينىچىلىق بولىدىكەن، شۇرغانلىق سوغۇقتا ئەلۋەتتە قىينىچىلىق ھاسىل بولىدۇ، ئەمما ئادەتتىكى شامال ياكى ئىسسىق شامالدا قىينىچىلىق بولمايدۇ." [شەرھىل مۇمتى 4 ـ توم 319 ـ بەت].

شەيخ يەنە مۇنداق دەيدۇ: "بىرسى: كۈچلۈكلۈك ۋە سوغۇقنىڭ بەلگىلىمىسى قانداق بولىدۇ؟ دېسە، ئۇنىڭغا دەيمىزكى: شامال ئادەتتىن تاشقىرى چىققان شامال بولسا كۈچلۈك بولىدۇ. گەرچە سوغۇق بولسىمۇ ئۇ ۋاقىتتا ئىككى نامازنى جۇغلاپ ئوقۇش توغرا بولمايدۇ، سوغۇق دېگەندىن كىشىلەرگە قېيىنچىلىق بولىدىغان سوغۇق مەقسەت قىلىنىدۇ.

ئەگەر بىرسى: شامال يوق، ئەمما بەك سوغۇق بولسا ئىككى نامازنى جۇغلاپ ئوقۇش دۇرۇس بولامدۇ؟ دېسە، ئۇنىڭغا دەيمىزكى : ياق دۇرۇس بولمايدۇ، چۈنكى شامىلى يوق قاتتىق سوغۇقتىن قېلىن كىيىملەرنى كىيىش ئارقىلىق ساقلانغىلى بولىدۇ، مۇبادا سوغۇق يوق كۈچلۈك شامال بولسىمۇ ئىككى نامازنى جۇغلاپ ئوقۇش توغرا بولمايدۇ، چۈنكى سوغۇق بولمىغان كۈچلۈك شامالدا قىينىچىلىق بولمايدۇ، لېكىن بۇ شامال توپا ـ توزانلارنى ئۈچۈرتۈپ كۆز ئاچقۇسىز ھالەتتە بولۇپ، مېڭىش تەس بولسا بۇ مۇشەققەت ـ قىينىچىلىق دېگەن ئومۇمى قائىدە دائىرىسىگە كىرىدۇ، بۇ ۋاقىتتا ئىككى نامازنى جۇغلاپ بىرگە ئوقۇش دۇرۇس بولىدۇ.

ئەگەر بىرسى: كۈچلۈك شامال ـ بوران، يامغۇر ۋە پاتقاقتا ئىككى نامازنى جۇغلاپ بىرگە ئوقۇشقا خاس قىلىشنىڭ دەللىلى

بارمۇ؟ دېسە، ئۇنىڭغا دەيمىزكى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يامغۇر ياققان ئاخشىمى شام بىلەن خۇپتەننى بىرگە ئوقۇغان. بۇ ھەدىسنى بۇخارى ئەمەس بەلكى نەججاد بايان قىلغان.

يامغۇر ياققان ئاخشىمى شام بىلەن خۇپتەننى جۇغلاپ ئوقۇغانلىق، يامغۇرلۇق كۈندۈزدىمۇ پېشىن بىلەن ئەسرىنڭ ئارىسىنى جۇغلاپ ئوقۇشنى چەكلىمەيدۇ، چۈنكى ھەر ئىككى ۋاقىتتىكى ئىللەت-سەۋەپ قېيىنچىلىقتۇر.

شۇنڭ ئۈچۈن بۇ مەسىلىدىكى توغرا قاراش: مۇشۇنداق قىيىنچىلىق-ئۈزۈر بولغاندا، شام بىلەن خۇپتەننىڭ ئارىسىنى جۇغلاپ بىرگە ئوقۇش دۇرۇس بولغاندەك، پېشىن بىلەن ئەسرىنڭ ئارىسىنى جۇغلاپ بىرگە ئوقۇشمۇ دۇرۇس بولىدۇ، بۇنىڭدىكى ئىللەت-سەۋەپ مۇشەققەت-قېيىنچىلىقتۇر، مۇشەققەت-قىيىنچىلىق كېچىدە تېپىلسۇن ياكى كۈندۈزدە تېپىلسۇن، ئۇ ۋاقىتتا ئىككى نامازنى جۇغلاپ بىرگە ئوقۇش دۇرۇس بولىدۇ" . [شەرھىل مۇمتى 4 -توم 392 -بەت].

تۆتىنچى: يامغۇر ياغقاندا پېشىن بىلەن ئەسرىنى جۇغلاپ ئوقۇش.

شافىئى مەزھىپىگە كۆرە يامغۇردىمۇ پېشىن بىلەن ئەسرىنى جۇغلاپ بىرگە ئوقۇسا بولىدۇ، بۇنىڭ دەلىلى كۈچلۈكتۇر، مۇشۇ مەزھەپنىڭ ئىككى نامازنى جۇغلاپ ئوقۇش توغرىسىدىكى شەرتلىرى ۋە قائىدىلىرىگە رىئايە قىلىپ بۇنىڭ قارشىسىدا باشقا كۈچلۈك قاراش بولمىسا، شافىئى مەزھەپ قارىشى بويۇنچە ئەمەل قىلسا بولىدۇ.

يامغۇر ياغقاندا شام بىلەن خۇپتەننىڭ ئارىسىنى جۇغلاپ ئوقۇشتا بولسا مالىكى، شافىئى ۋە ھەنبەلى قاتارلىق كۆپچىلىك ئالىملارنىڭ قارىشىنى تۇتقان بولىدۇ، گەرچە ئۇ مەزھەپلەر ئارىسىدا ئىككى نامازنى جۇغلاپ ئوقۇش توغرىسىدىكى شەرت ۋە قائىدىلەر ھەققىدە بەزى پەرقلىق قاراشلار بولسىمۇ، بۇنى كۈچلەندۈرۈش سالاھىيىتىگە ئىگە بولغان كىشى كۈچلۈكىگە ئەمەل قىلىشى كېرەك، ئەگەر ئۇنداق سالاھىيەت بولمىسا، ئۆزى ئوقۇغان ۋە يۇرتىدا ئىجرا بولۇۋاتقان مەزھەپ قارىشى بويۇنچە ئەمەل قىلىشى كېرەك، ئۇنداقمۇ بولمىغاندا شۇ مەزھەپلەرنىڭ بىرىنىڭ قارىشى بويۇنچە ئەمەل قىلسا بولىدۇ.

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.